

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

**2026-YIL / IYUN/6-SON,
VI-QISM**

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyun.
VI-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukirimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

ISLOMIY BANK FAOLIYATI TO'G'RI SIDAGI QONUNNI AMALIYOTGA TATBIQ ETISH: O'ZBEKISTONDA MOLIVAVIY INKLYUZIVLIKNING KONTSEPTUAL, METODOLOGIK VA INSTITUTIONAL ASOSLARI	12
Abdullayev Azamat Akbar o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА В ОРГАНИЗАЦИЯХ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ НА ОСНОВЕ ОЦЕНКИ ОПЕРАТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО ЦИКЛА	17
Джуманиязова Сабина Михайловна	
PAKTA TOZALASH USKUNALARI DETALLARINING XIZMAT MUDDATINI OSHIRISH UCHUN GETEROKOMPOZIT POLIMER MATERIALLAR TARKIBINI ISHLAB CHIQISH	22
Bakirov Lutfillo Yuldoshaliyevich	
O'ZBEKISTONDA ERKIN IQTISODIY ZONALAR FAOLIYATI: TAHLIL VA NATIJALAR.....	29
Ubaydullayev Muxammadjon Abdusamad o'g'li	
Akbarov Diyorbek Ashirali o'g'li	
TRANSFORMING CORPORATE GOVERNANCE TO MEET THE CHALLENGES OF MODERN BUSINESS MODELS.....	32
F. Djalilov	
O'ZBEKISTONDA QURILISH SOHASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ULARNI BAHOLASH	41
Abdullayev Axror Jaxbarovich	
ЭКОНОМИКА ГОРОДСКОЙ МОБИЛЬНОСТИ: ПОТЕНЦИАЛ ЭЛЕКТРИФИКАЦИИ ОБЩЕСТВЕННОГО ТРАНСПОРТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	47
Махкамова Надира Саидмуратовна	
MINTAQA TUMANLARI O'RTASIDAGI INVESTITSIYA VA BANDLIK NOMUTANOSIBLIK LARI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISH MEXANIZMLARI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	55
Ergashev Sherali Erali o'g'li	
BUXORO VILOYATI IQTISODIYOTINING STRUKTURAVIY TRANSFORMATSIYASI: AGRAR MODEL DAN DIVERSIFIKATSIYALASHGAN TUZILMAGA O'TISH TENDENSIYALARI (2020–2024-YILLAR)	60
Ergashev Sherali Erali o'g'li	
IQTISODIYOTNI ERKINLASHTIRISHNING HOZIRGI BOSQICHIDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNDA BOSHQARUVNING ZAMONAVIY PRINSIPLARINI JORIY ETISH	65
Tashmatov Shuhrat Hamrayevich	
MAMLAKAT IQTISODIYOTIDA XIZMATLAR KO'RSATISH IMKONIYATI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	71
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
O'ZBEKISTONDA AVLODLARARO TRANSFERTLARNING NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY MAZMUNI	77
Mamadaliyeva Xafiza Xoldarovna	
To'rayev Mirzohid Hoshim o'g'li	
SUN'IY INTELLEKTNING O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI AHAMIYATI	83
Hamidova Shahzoda Odiljanovna	

IQTISODIYOTDA SHAFFOFLIK, ISHONCH VA SAMARADORLIKNI TA'MINLASHDA AUDITORLIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURLIGI.....	88
Sabirova Nodira Komil qizi	

IQTISODIYOTDA SHAFFOFLIK, ISHONCH VA SAMARADORLIKNI TA'MINLASHDA AUDITORLIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURLIGI.

Sabirova Nodira Komil qizi
Toshkent davlat agrar universiteti tayanch doktoranti
OrcID: 0009-0002-8773-8608

Annotatsiya. Ushbu maqola biznesda shaffoflik va ishonchni oshirishda moliyaviy hisobot auditining muhim funksiyasini ko'rib chiqadi. Ushbu tadqiqot audit jarayoni va uning samaradorligini tahlil qilib, audit qanday ma'lumotlar assimetriyasini yumshatishi, manfaatdor tomonlarning ishonchini oshirishi va moliyaviy hisobotning to'g'riligini saqlashi mumkinligiga e'tibor qaratadi. Ushbu tadqiqot moliya, iqtisod va kompyuter fanlari istiqbollarini integratsiyalashgan fanlararo adabiyot sharhidan foydalanadi. Ushbu uslub audit jarayoni va uning oqibatlari haqida kengroq bilim olishga yordam beradi. Adabiyotlarni tahlil qilish muhim audit muammolarini, jumladan, moliyaviy operatsiyalarning murakkabligi, tartibga soluvchi o'zgartirishlar va texnologiya rivojlanishini aniqladi.

Kalit so'zlar: Audit, Investitsion muhit, Korruptsiyaga qarshi kurash, Soliq tushumlari, Kredit bozori, Qimmatli qog'ozlar bozori, Korporativ boshqaruv, Bankrotlikning oldini olish, Davlat xaridlari, Iqtisodiy o'sish (YaIM), Jamoat ishonchi.

Abstract. This paper examines the essential function of financial statement audits in enhancing transparency and confidence within businesses. This research analyzes the audit process and its efficacy, focusing on how audits may mitigate information asymmetry, enhance stakeholder confidence, and maintain the accuracy of financial reporting. This research employs an interdisciplinary literature review integrating perspectives from finance, economics, and computer science. This technique facilitates a more comprehensive knowledge of the audit process and its consequences. The literature analysis revealed significant audit issues, including the intricacy of financial transactions, regulatory modifications, and technology progressions.

Keywords: Audit, Investment climate, Anti-corruption, Tax revenues, Credit market, Securities market, Corporate governance, Bankruptcy prevention, Public procurement, Economic growth (GDP), Public trust.

KIRISH

Audit zamonaviy iqtisodiyotlarda moliyaviy shaffoflikni, institutsional javobgarlikni va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash uchun muhim vositadir. Mustaqil audit manfaatdor tomonlarga, shu jumladan investorlarga, kreditorlarga, davlat organlariga va jamoatchilikka moliyaviy ma'lumotlarning to'g'riligiga ishonchli ishonchni ta'minlaydi, shuning uchun axborot assimetriyasini kamaytiradi va iqtisodiy institutlarga ishonchni oshiradi. Bir qator muhim qonunchilik islohotlari, jumladan, "Auditorlik faoliyati to'g'risida"gi Qonun

(O'RB-677¹, 2021-yil 25-fevral) va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-5210-son qarori² (2021-yil 4-avgust) O'zbekiston Respublikasida auditni qayta tiklash muhimligini ko'rsatib, xalqaro audit standartlariga muvofiqlashtirish maqsadida milliy audit tizimini birgalikda modernizatsiya qildi. Auditorlik faoliyatini kengaytirish investitsiya muhitiga, korruptsiyaga qarshi tashabbuslarga, soliq qonunchiligiga rioya qilishga, davlat xaridlari va O'zbekistondagi kengroq makroiqtisodiy barqarorlikka bevosita ta'sir ko'rsatadigan siyosat maqsadidir. Binobarin, O'zbekistonda auditning dolzarbligi va unga bo'lgan talabni tekshirish dolzarb va amaliy ahamiyatga ega. [1][2]

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Korporativ boshqaruv va moliyaviy muvofiqlik kompaniyaning samarali, shaffof va mas'uliyatli muhitining asosiy elementlari hisoblanadi (Moolman, 2021).[3] Ushbu tamoyillar tashkilotlarning halollik bilan ishlashini, tartibga soluvchi standartlarga rioya qilishini va manfaatdor tomonlarning talablarini bajarishini kafolatlaydi. Ushbu muqaddima korporativ boshqaruv va moliyaviy muvofiqlikni to'liq ko'rib chiqadi, ularning ahamiyati, hisobdorlik va oshkoralik funktsiyalari, shuningdek, ushbu nutqning maqsadlari va ko'lamini ta'kidlaydi. Shuningdek, Benson (2022) ga asoslanib, hisobdorlik muvaffaqiyatli korporativ boshqaruv uchun asos bo'lib, tashkilot faoliyati va tanlovlari shaffof va manfaatdor tomonlar manfaatlariga mos kelishini kafolatlaydi. [4] Bu korporativ boshqaruvdagi mas'uliyatning bir necha jihatlarini o'rganadi, bu direktorlar kengashining funktsiyalarini, ijrochi mas'uliyatni va aksiyadorlar va manfaatdor tomonlarning ishtirokini o'z ichiga oladi.

Bugungi biznes va moliya sharoitida moliyaviy hisobot auditining samaradorligi ochiqlikni ta'minlash va manfaatdor tomonlar o'rtasida ishonchni mustahkamlash uchun asosiy hisoblanadi. Ushbu rivoyat moliyaviy hisobot auditini har tomonlama yoritib beradi, umumiy va maxsus qoidalarni, tegishli hodisalarni, oldingi tadqiqotlardan olingan tushunchalarni va miqdoriy tavsifiy tekshiruvni o'tkazishning asosiy asoslarini belgilaydi. Moliyaviy hisobot auditini tashkilotlar tomonidan taqdim etilgan moliyaviy ma'lumotlarning to'g'riligi va aniqligini tekshirish uchun zarurdir. Mustaqil auditorlar tomonidan o'tkaziladigan ushbu auditlar manfaatdor tomonlarning moliyaviy hisobotlarning haqqoniyligi va yaxlitligini ta'minlashga qaratilgan. Auditlar nafaqat muvofiqlik uchun, balki dezinformatsiya, firibgarlik va noto'g'ri boshqaruv xavfini kamaytirish orqali investorlar, kreditorlar, tartibga soluvchilar va boshqa manfaatdor tomonlar o'rtasida ishonchni mustahkamlash uchun ham muhimdir. Bu moliyaviy hisobotlarni, ichki nazoratni, buxgalteriya hisobi standartlari va qonun hujjatlariga rioya qilishni har tomonlama tahlil qilishdan iborat. Samarali audit xatolar va nomuvofiqliklarni aniqlaydi, shu bilan birga korporativ protseduralar va boshqaruv tizimini takomillashtirish uchun foydali tushunchalarni beradi.

Moliyaviy shaffoflik tashkilotning moliyaviy faoliyatiga oid ma'lumotlarning ochiqligi va ravshanligini bildiradi. Munitsipal kontekstda shaffoflik byudjet mablag'larini taqsimlash, daromadlarni yig'ish, xarajatlar, xarid operatsiyalari va qarzlarni boshqarishni tizimli ravishda oshkor qilishni nazarda tutadi. Shaffoflik odamlar, nazorat organlari va boshqa manfaatdor tomonlarning qarorlar qabul qilish va jamoatchilik ekspertizasini o'tkazish uchun zarur bo'lgan aniq va tezkor moliyaviy ma'lumotlarni olishini kafolatlaydi. Moliyaviy jarayonlarning shaffofligi inij qororlar qabul qilish, resurslarni noto'g'ri taqsimlash va axloqsiz xatti-harakatlar ehtimolini kamaytiradi. Bundan tashqari, davlat moliyaviy hisoboti aholining mahalliy hokimiyat organlariga bo'lgan ishonchini oshiradi, chunki odamlar kommunal muassasalarni mas'uliyatli va ishonchli deb bilishga moyil.

Albuquerque va boshqalar audit moliyaviy hisobotlarni xolis baholash, qonunlar va me'yoriy hujjatlarga rioya qilish hamda ichki nazorat samaradorligini oshirish orqali ochiqlikni oshiradi, deb ta'kidlaydilar.[5] Akkreditatsiyadan o'tgan mustaqil auditorlar tomonidan o'tkaziladigan tashqi auditlar munitsipalitetning moliyaviy holatini xolis baholaydi, tafovutlarni aniqlaydi va takomillashtirish bo'yicha takliflar beradi. Aksincha, ichki auditlar operatsion jarayonlarni nazorat qilish, xavflarni boshqarish va siyosatlarga rioya qilishni ta'minlashga qaratilgan. Birgalikda, ushbu audit usullari moliyaviy hisobotning ishonchliligini oshiradigan va boshqaruv tizimini mustahkamlaydigan nazorat va muvozanat tizimini yaratadi. Ko'pgina tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, qat'iy audit tizimlarini joriy etish shahar muassasalarida firibgarlik, o'g'irlash va moliyaviy noto'g'ri boshqarish holatlarining kamayishi bilan bog'liq. Ushbu maqolada biz auditning rivojlanishi qaysi sohalariga ko'proq ta'sir qilishini ko'rib chiqamiz.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmonlari hamda tegishli me'yoriy-huquqiy hujjatlar tahlili asosida olib borilgan. Ilmiy-nazariy asosni shakllantirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan tasdiqlangan darsliklar, o'quv qo'llanmalari va ilmiy nashrlar,

1 <https://lex.uz/ru/docs/-5307886>

2 <https://lex.uz/uz/docs/-5552197?%2000>

shuningdek, lex.uz rasmiy huquqiy ma'lumotlar bazasida joylashtirilgan normativ hujjatlar keng qo'llanilgan. Olingan ma'lumotlar taqqoslash, tahlil va sintez usullari yordamida o'rganilgan bo'lib, xulosalar O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining sohadagi amaldagi qarorlari bilan qiyoslab tekshirilgan. Auditorlik faoliyati sifati har doim quyidagi sohalarga ta'sir qiladi: Investitsiya muhiti, Korruptsiyaga qarshi kurash, Soliq tushumlari, Kredit bozori, Qimmatli qog'ozlar bozori, Korporativ boshqaruv, Bankrotlikning oldini olish, Davlat xaridlari, Iqtisodiy o'sish (YaIM), Jamoat ishonchi va biz ularning har birini alohida muhokama qilamiz.

TAHLIL VA NATIJALAR

Birinchidan, biz POBni joriy etish xorijiy portfel investitsiyalarining (FPI) o'sishi bilan bog'liqligini ko'rib chiqamiz. Dastlab, biz POBlarni Carson va boshq. (2025), natijalar audit sifati bo'yicha sezilarli yutuqlarga guvoh bo'lgan yurisdiksiyalarda yanada aniqroq bo'lishini kutmoqda.[6] Bizning taxminlarimizga ko'ra, biz POB tashkil etilgandan so'ng FPIning o'sishi audit sifati oshishiga guvoh bo'lgan davlatlar tufayli ekanligini aniqlaymiz. Ikkinchidan, biz investitsiya va investor mamlakatlaridagi institutsional kontekstlarning Xorijiy portfel investitsiyasi (FPI) va Siyosiy Tashkilotlar va Biznesni (POB) yaratish o'rtasidagi munosabatlarga qanday ta'sir qilishini tahlil qilamiz.

Ikkinchidan, 2025-yil 30-dekabrda PF-270-son farmoni³ bilan korruptsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bo'yicha davlat siyosatini amalga oshirishning asosi sifatida tizimlilik, ochiqlik va profilaktika tamoyillari belgilandi. Farmonda davlat boshqaruvini raqamlashtirish orqali inson omili va korruptsiya xavfini kamaytirish vazifasi ham belgilangan.[7] Austin (2022) oldindan belgilangan audit protseduralarini bajarishda auditorning firibgarlik ko'rsatkichlariga e'tiborini o'rganadi.[8] Topilmalar sinov paytida firibgarlikka e'tiborning o'zgaruvchanligini ko'rsatadi. Sinov muhitida firibgarlik xavfi yuqori bo'lishiga qaramay, auditorlar firibgarlik vazifasining ahamiyatini o'rtacha deb baholaganlarida, firibgarlik belgilariga e'tiborni susaytiradi. Aksincha, auditorlar firibgarlikni ko'rib chiqish bo'yicha yanada kengroq strategiyalarni ishlab chiqishga taklif qilinganda, ularning firibgarlik belgilariga e'tiborlari, hatto vazifa ahamiyati yuqori bo'lmagan taqdirda ham ortadi. Ushbu taklif rejalashtirilgan audit protseduralarining to'g'riligiga, ya'ni davom etayotgan topshiriqning bajarilishiga putur etkazmasdan amalga oshiriladi.

Uchinchidan, soliq tekshiruvlarining to'xtatuvchi ta'siri bo'yicha oldingi tadqiqotlar audit samaradorligini o'z ichiga olmaydi. Ushbu tadqiqotlar ko'pincha tekshirilgan soliq to'lovchilarning jamoaviy munosabatini tekshirish uchun ma'muriy ma'lumotlardan foydalangan. Ushbu tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, majburiyatlarning bajarilishi auditdan keyingi soliq qonunchiligiga ijobiy ta'sir qiladi.[9] Kleven va boshqalar (2011) soliq tekshiruvlari keyingi soliq yilida Daniya soliq to'lovchilari orasida o'z-o'zidan hisobot qilingan daromadlarni oshirishini ko'rsatadi. [10] Advani va boshqalar (2017) o'z-o'zini ish bilan ta'minlaydigan Buyuk Britaniya soliq to'lovchilarining daromadlari auditdan keyin kamida besh yil davomida o'sishini kuzatadi, DeBacker va boshqalar (2018) AQSH soliq to'lovchilarining muvofiqligi auditdan so'ng uch yil davomida kuchayib, oxir-oqibat oldingi (va pasaygan) darajalarga tushishini ko'rsatadi. [11] [12] Beer va boshqalar (2020) tomonidan AQSh soliq to'lovchilarining so'nggi tadqiqoti, auditning auditdan keyingi hisobotning xatti-harakatlariga ta'siri audit natijalariga bog'liqligini tekshiradi.[13] Topilmalar shuni ko'rsatadiki, soliq tekshiruvlarining o'ziga xos to'xtatuvchi ta'siri umuman olganda ijobiy bo'lsa-da, auditdan keyingi muvofiqlikka ekspertiza natijalari ta'sir qiladi.

Keyinchalik, ishonchli moliyaviy audit kredit bozorlarining samarali ishlashi uchun asosdir. 2019-yildan boshlab Markaziy bankning qayta ko'rib chiqilgan nizomi O'zbekiston Markaziy bankining (MB) avtonomiyasini kengaytirdi va narx barqarorligi va bank sektori barqarorligini uning asosiy maqsadlari etib belgiladi; 2020-yilda hukumatning bank sektorini isloh qilish strategiyasi ko'plab davlat tijorat banklarini xususiy lashtirish va ularning faoliyat modelini tijorat asosidagi va raqobatbardosh tizimga o'zgartirish uchun asos yaratdi. 2018-yilda investitsiyalar o'sishini qo'llab-quvvatlash uchun iqtisodiyotga berilgan kreditlar 50 foizga oshdi. XVFnig yakuniy bayonotida Prezidentning tegishli farmonida nazarda tutilgan haddan tashqari inflyatsiya va tashqi nomutanosibliklarning oldini olish, iqtisodiy kengayish va yangi ish o'rinlarini yaratish uchun kredit o'sishini kutilayotgan nominal YaIM o'sishiga moslashtirish zarurligi ta'kidlandi. Shuning uchun kredit tashkilotlarining nazorat monitoringi makroiqtisodiy barqarorlik uchun juda muhimdir. [14][15]

Audit sifati investorlarning kapital bozorlarida ishonchini oshirish uchun zarurdir. Prezidentning 2021-yil 13-apreldagi PF-6207-son farmoni⁴ bilan 2021–2023-yillarda kapital bozorini rivojlantirish dasturiga ruxsat berildi va qimmatli qog'ozlar bozorini tartibga solish vakolati O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligiga 2021-yil 1-maydan boshlab qayta taqsimlandi.[16] Qimmatli qog'ozlar savdosi tashkilotchilari va Qimmatli qog'ozlar markaziy depozitariysi faoliyatini o'z ichiga olgan kapital bozorini tartibga solish vakolati yanada aniqlandi va qayta ko'rib chiqildi. Prezidentning 1438-son qarori bilan boshlangan va 2018-yildagi 3946-sonli qarorida

3 <https://lex.uz/uz/docs/-7962922>

4 <https://lex.uz/docs/-5371091>

batafsilroq bayon qilingan, ochiq savdoga qo'yiladigan firmalar uchun Xalqaro audit standartlari (XXA)ning joriy etilishi qimmatli qog'ozlar bozorlarida moliyaviy ma'lumotlarning ishonchligini darhol oshiradi (IFAC, 2023). [17] [18]

Mustaqil tashqi audit yaxshi korporativ boshqaruvning asosiy komponentidir. O'zbekistonda korporativ boshqaruvni takomillashtirishga qaratilgan ko'plab qonun va me'yoriy hujjatlar qabul qilingan, jumladan "Aksiyadorlik jamiyatlari va aksiyadorlar huquqlarini himoya qilish to'g'risida"gi qonun⁵ (2014-yil), Korporativ boshqaruv kodeksi⁶ (2015-yil), "Auditorlik faoliyati to'g'risida"gi qonun⁷ (2018-yil); biroq, aniqlik, izchillik, qo'llash va xalqaro standartlarga moslashtirishni qo'shimcha yaxshilash talab etiladi. O'zbekiston hukumati Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki va Osiyo taraqqiyot banki bilan hamkorlikda PF-4720-sonli farmonga⁸ muvofiq, korporativ boshqaruvning qayta ko'rib chiqilgan qoidalari va aksiyadorlik korxonalari uchun standartlarni takomillashtirish maqsadida namunaviy odob-axloq kodeksini qabul qildi (1-jadval) [19] [20].

Jadval 1

No	Ta'sir doirasi	Audit qanday hissa qo'shadi	Natija	Muhimligi
1	Investitsion muhit	Ishonchli moliyaviy hisobot xorijiy investorlar uchun xavfni kamaytiradi	To'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar oqimi oshadi	★★★★★
2	Korrupsiyaga qarshi kurash	Davlat xarajatlarini mustaqil ko'rib chiqish mablag'larni o'zlashtirishning oldini oladi	Korrupsiya indeksi yaxshilandi	★★★★★
3	Soliq tushumlari	Soliq tekshiruvlari yashirin daromadlarni aniqlaydi va byudjet to'liqligini yaxshilaydi	Davlat daromadlari ortib bormoqda	★★★★★
4	Kredit bozori	Auditdan o'tgan moliyaviy hisobotlar banklar uchun kreditlash xavfini kamaytiradi	Arzon kredit, biznesni rivojlantirish	★★★★☆
5	Qimmatli qog'ozlar bozori	Audit aksiyadorlar uchun shaffoflikni ta'minlaydi va manipulyatsiyani kamaytiradi	Qimmatli qog'ozlar bozori barqarorlashadi	★★★★☆
6	Korporativ boshqaruv	Ichki audit menejerlar ustidan nazoratni kuchaytiradi (agentlik muammosi)	Kompaniya samaradorligi yaxshilanadi	★★★★☆
7	Bankrotlikning oldini olish	Moliyaviy xavflarni aniqlash orqali erta ogohlantirish tizimi sifatida ishlaydi	Kompaniyalar inqirozdan qochishadi	★★★★☆
8	Davlat xaridlari	Tender jarayonlarini ko'rib chiqish raqobat va adolatli narxlarni ta'minlaydi	Byudjet mablag'larini tejashga erishildi	★★★★☆
9	Iqtisodiy o'sish (YaIM)	Resurslarni samarali taqsimlash va chiqindilarni kamaytirish orqali o'sishga hissa qo'shadi	YaIM sifati va barqarorligi yaxshilanadi	★★★★☆
10	Jamoat ishonchi	Mustaqil tekshirish fuqarolarning davlat va biznesga ishonchini mustahkamlaydi	Ijtimoiy barqarorlik	★★★☆☆

Jadval muallif tomonidan yaratilgan

Tez va aniq audit moliyaviy tanglikning dastlabki ko'rsatkichi bo'lishi mumkin. "To'lovga layoqatsizligi to'g'risida"gi qonun (2022-yil 12-apreldagi O'RQ-763⁹) 1994-yildagi "Bankrotlik to'g'risida"gi qonunni o'rnini bosuvchi, yuridik shaxslar, yakka tartibdagi tadbirkorlar va shaxslarning qarzlarini to'lash va bankrotlik jarayonlarini tartibga soladi. [21] "Bankrotlik to'g'risida"gi qonun va Mehnat kodeksiga ko'ra, tadbirkorlik subyekti mol-mulk va yer solig'i va boshqa majburiy to'lovlardan ozod qilinishini talab qilishi mumkin. Tugatishga doir ish yuritish davomidagi to'lovlar; bankrotlik jinoyat deb hisoblanmasa-da, soxta bankrotlik, bankrotlikni oshkor etmaslik va qasddan bankrotlik to'g'risidagi qonunlar qabul qilingan. Kompaniyaning moliyaviy holatini aniq aks ettiruvchi audit hisobotlari kreditorlar, tartibga soluvchilar va menejerlarga to'lovga qodir bo'lgunga qadar oldini olish choralari ko'rish imkonini beradi.[22]

5 <https://lex.uz/ru/docs/-2382409>

6 <https://gov.uz/oz/davaktiv/sections/view/6336>

7 <https://lex.uz/docs/-64290>

8 <https://lex.uz/docs/-2635197>

9 <https://lex.uz/uz/docs/-5957612>

Davlat xaridlari auditini nazorat qilish davlat resurslaridan optimal foydalanishni kafolatlash va korrupsiyani yumshatish uchun muhim ahamiyatga ega. 2021-yilda “Davlat xaridlari to’g’risida”gi 684-sonli “Davlat xaridlari to’g’risida”gi qonun¹⁰ qabul qilingan bo’lib, unda xaridlar bo’yicha takliflar davlat xaridlari portali orqali o’tkazilishi hamda tender ma’lumotlari, shu jumladan, mulkdorlarning shaxsi to’g’risidagi ma’lumotlar hamma uchun ochiq bo’lgan yagona reestrda hech qanday to’lovsiz rasmiylashtiriladi.[23] 2019-yil dekabr oyida hukumatning “Davlat xaridlari tizimini takomillashtirish va korporativ tashkilotlarni davlat xaridlari jarayoniga keng jalb etish chora-tadbirlari to’g’risida”gi PQ-4544-son qarori¹¹ e’lon qilindi. Korrupsiyaga qarshi kurash agentligi 74 ta vazirlik va to’qqizta mahalliy hokimlik 2022-yil noyabrigacha davlat xaridlari to’g’risida ma’lumot taqdim etmagani, bu ma’lumotlarni oshkor etmaslik uchun yuqori mansabdor shaxslarga nisbatan jazo belgilovchi nizomga zid ekanligini ma’lum qildi.[24]

Audit sifati, moliyaviy shaffoflik va makroiqtisodiy muvaffaqiyat o’rtasidagi umumiy bog’liqlik keng namoyish etilgan. 2017-yildan boshlab O’zbekiston hukumati iqtisodiyotni liberallashtirish va xususiy sektorni rivojlantirish asoslarini mustahkamlash bo’yicha muhim chora-tadbirlarni amalga oshirdi, bunda 2017-2025-yillarda yalpi ichki mahsulotning real o’sishi har yili o’rtacha 6 foizni tashkil etdi. 2018-yildan boshlab davlat hokimiyati organlari to’liq choraklik moliyaviy hisobotlarni, tashqi qarz va budget yil yakunlari bo’yicha audit ma’lumotlarini nashr etishni boshladilar. Bu esa fiskal ochiqlik sohasida sezilarli yutuqlarga erishganini anglatadi. XVF prognozlariga ko’ra, O’zbekistonning JSTga a’zo bo’lishi asosan moliyaviy boshqaruvni kuchaytirish orqali qo’llab-quvvatlanadigan investitsiyalarning ko’payishi hisobiga YaIMni 17 foizga oshirishi mumkin (Jahon banki, 2025 yil). [25]

Audit va moliyaviy shaffoflik jamiyatning muassasalarga bo’lgan ishonchini saqlab qolish uchun zarurdir. Davlat moliyaviy nazorati tizimini takomillashtirish to’g’risidagi Prezident qarorida¹² 2021-yil 1-oktabrdan boshlab Hisob palatasi, Iqtisodiyot va moliya vazirligi, ichki audit xizmatlari har chorakda bir martadan kam bo’lmagan holda ommaviy axborot vositalari vakillari ishtirokida o’z faoliyati to’g’risida ochiq hisobot taqdim etishi belgilab qo’yildi. 2022-yilda fuqarolarning ishtiroki audit tizimi joriy etildi, bu davlat audit tizimi tomonidan belgilangan joylarda har chorakda nazorat tadbirlarini o’tkazish imkonini beradi, bu esa davlat audit operatsiyalari va fuqarolik jamiyati mas’uliyati o’rtasida bevosita bog’liqlikni o’rnatish imkonini beradi. XVFning O’zbekistondagi fiskal shaffoflikni baholash bo’yicha xulosasiga ko’ra, moliya boshqaruvi islohotlarining samarali amalga oshirilishi fiskal shaffoflikni sezilarli darajada yaxshilaydi, shu sababli davlat fondlarini boshqarishga bo’lgan ishonchni mustahkamlaydi hamda jamoatchilik ishtirokini oshiradi(2-jadval) [26].

Jadval 2.

Ta’sir doirasi	Turkum	Vizual
Investitsion muhit	Yuqori ahamiyatga ega	
Korrupsiyaga qarshi kurash	Yuqori ahamiyatga ega	
Soliq tushumlari	Yuqori ahamiyatga ega	
Davlat xaridlari	O’rta - baland	
Kredit bozori	O’rta - baland	
Qimmatli qog’ozlar bozori	O’rta - baland	
Korporativ boshqaruv	O’rta	
YaIM o’sishi	O’rta	
Bankrotlikning oldini olish	O’rta-past	
Jamoat ishonchi	O’rta-past	

Jadval muallif tomonidan yaratilgan

¹⁰ <https://lex.uz/ru/docs/-5382974>¹¹ <https://lex.uz/uz/docs/-4629467>¹² <https://lex.uz/docs/-5607471>

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, iqtisodiyotning o'nta asosiy tarmoqlarida auditning o'sishi ta'sirini o'rganish yuqori strategik ahamiyatga ega bo'lgan o'rta va past operatsion ahamiyatga ega bo'lgan ta'sirlarning aniq ierarxiasini aniqlash imkonini beradi. Audit rivojlanishi eng katta to'g'ridan-to'g'ri va miqdoriy ta'sirga ega bo'lgan eng muhim bo'lgan uchta soha - bu investitsion muhit, korruptsiyaga qarshi kurash va soliq tushumlari. Vakolatli audit tizimi ishonchli moliyaviy hisobotni kafolatlaydi, bu esa o'z navbatida xorijiy investitsiyalarni jalb qiladi, xalqaro hamkorlar uchun axborot assimetriasini kamaytiradi va institutsional ishonchlilikni ko'rsatadi. Korruptsiyaga qarshi kurash komponentida mustaqil tashqi audit davlat resurslarini o'g'irlash va moliyaviy hisob-kitoblarni yasashdan asosiy institutsional himoya hisoblanadi. Shu bilan birga, soliq solinadigan bazaning yaxlitligini takomillashtirish, daromadlarning sizib chiqilishini kamaytirish va fiskal majburiyatlarga rioya etilishini ta'minlash uchun samarali audit tizimlari zarur – natijalar O'zbekiston kabi o'tish davri iqtisodiyoti uchun ayniqsa dolzarbdir.

Davlat xaridlari, kredit bozori va qimmatli qog'ozlar bozori o'rtacha yuqori ahamiyatga ega. Xarid qilish tartib-qoidalarining auditorlik nazorati davlat pullari qiymatini ta'minlaydi va til biriktiruvchi xatti-harakatlarning oldini oladi. Qat'iy moliyaviy audit kreditorlar va kredit reyting agentliklari uchun qarz oluvchilarning risklarini baholashda muhim ahamiyatga ega. Qimmatli qog'ozlar bozorida audit sifati investorlarning ishonchi va kompaniya ma'lumotlarining to'g'riligi bilan chambarchas bog'liq. Ular o'rtacha ahamiyatga ega: korporativ boshqaruv va YalM o'sishi. Auditorlar kengashlarning mas'uliyatini oshirishga va aktsiyadorlarni yanada himoya qilishga yordam beradi, ammo ularning YalM o'sishiga makroiqtisodiy ta'siri ko'proq bilvosita va uzoq muddatli bo'lib, asosan umumiy iqtisodiy samaradorlikni oshirish va vaqt o'tishi bilan tizimli moliyaviy xavfni kamaytirish orqali amalga oshiriladi. Bankrotlikning oldini olish va to'g'ridan-to'g'ri ta'sir qilish bo'yicha o'rta va past darajadagi jamoatchilik ishonchi muhim qo'shimcha vazifalar bo'lib qolmoqda. O'z vaqtida tekshirish moliyaviy qiyinchiliklarni erta aniqlashga yordam beradi va to'lovga layoqatsizlikning oldini oladi. Ommaga e'lon qilinadigan shaffof audit natijalari davlat institutlari va me'yoriy-huquqiy bazaga bo'lgan ishonchni asta-sekin qaytarishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, auditni rivojlantirish iqtisodiy boshqaruvning to'g'ridan-to'g'ri dastagi sifatida eng samarali hisoblanadi, bunda axborot nosimmetrikligi va hisobdorlik taqchilligi, ayniqsa, investitsiyalarni jalb qilish, korruptsiyani nazorat qilish va daromadlarni safarbar qilishda eng aniq namoyon bo'ladi. Shunga ko'ra, u rivojlanayotgan iqtisodiyotlarda barqaror iqtisodiy islohotlarning asosiy elementi hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Republic of Uzbekistan. *Law on Auditing Activities*, No. LRU-677, February 25, 2021.
2. President of the Republic of Uzbekistan. *On Additional Measures for Improving the Auditor Certification System*, Presidential Decree No. PP-5210, August 4, 2021.
3. Moolman, S. (2021). Analysing the effectiveness of the South African public sector financial governance structures (Doctoral dissertation, North-West University (South Africa)).
4. Benson s. (2022).| *Stanford University, Stanford | SU | School of Earth ...* https://researchgate.net/profile/S_Benson/citations?page=2&sorting=recent
5. Albuquerque, D. J. S. de, Nunes, V. T., Cappelli, C., & Ralha, C. G. (2020). Towards auditability requirements specification using an agent-based approach.
6. Carson, E., P. T. Lamoreaux, R. Simnett, U. Thuerheimer, and A. Vanstraelen. 2025. Establishment of national public audit oversight boards: Descriptive evidence and implications for audit quality. *Journal of Accounting Research*, forthcoming.
7. President of the Republic of Uzbekistan. *On Measures to Improve the Financial Accounting System in Accordance with International Requirements and Standards*, Presidential Decree No. PD-282, September 15, 2025. https://api.mf.uz/media/filestore/1._ACCOUNTING_MoEF_uz_OOB_2025_02_11-1.pdf
8. Austin AA (2022) Remembering fraud in the future: investigating and improving auditors' attention to fraud during audit testing. *Contemp Account Res.* <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12843>
9. Erard (1992), who analyzes micro-level data from the U.S. Taxpayer Compliance Measurement Program (TCMP) of the IRS and who finds no significant effect of a prior tax audit on subsequent compliance. Similarly, a recent paper by Best et al. (2021) finds no effect of audits on the subsequent VAT compliance of firms in Pakistan
10. H.J. Kleven, M.B. Knudsen, C.T. Kreiner, S. Pedersen, E. Saez Unwilling or unable to cheat? Evidence from a randomized tax audit experiment in Denmark *Econometrica*, 79 (3) (2011), pp. 651-692
11. A. Advani, W. Elming, J. Shaw The Dynamic Effects of Tax audits. No. W17/24 The Institute for Fiscal

- Studies, London, UK (2017)
12. J. DeBacker, B.T. Heim, A. Tran, A. Yuskavage Once bitten, twice shy? The lasting impact of IRS audits on individual tax reporting J. Law Econ., 61 (1) (2018), pp. 1-35
 13. S. Beer, M. Kasper, E. Kirchler, B. Erard Do audits deter or provoke future tax noncompliance? Evidence on self-employed taxpayers CESifo. Econ. Stud., 66 (3) (2020), pp. 248-264
 14. Republic of Uzbekistan: Financial Sector Assessment Program-Detailed Assessment of Observance-Basel Core Principles for Effective Banking Supervision. <https://www.imf.org/en/publications/cr/issues/2025/08/08/republic-of-uzbekistan-financial-sector-assessment-program-detailed-assessment-of-569475>
 15. Uzbekistan: Staff concluding statement of the 2019 Article IV Mission (2019) IMF. Available at: <https://www.imf.org/en/news/articles/2019/03/05/msc030519-uzbekistan-staff-concluding-statement-of-the-2019-article-iv-mission>
 16. President of the Republic of Uzbekistan. *On Measures for Further Development of the Capital Market*, Presidential Decree No. PD-6207, April 13, 2021 <https://lex.uz/docs/-5371091>
 17. President of the Republic of Uzbekistan. *On Measures for Further Development of Auditing Activity*, Presidential Decree No. PD-3946, September 19, 2018 <https://lex.uz/ru/docs/-3914502>
 18. International Federation of Accountants (IFAC). *Membership Profile: Uzbekistan*. IFAC, 2023. <https://www.ifac.org/about-ifac/membership/profile/uzbekistan>
 19. U.S. Department of State. *2025 Investment Climate Statement: Uzbekistan*. Bureau of Economic and Business Affairs, 2025 https://www.state.gov/wp-content/uploads/2025/09/638719_2025-Uzbekistan-Investment-Climate-Statement.pdf
 20. Bekhruzbek Ochilov, C.M. (2026) *Corporate governance in Uzbekistan: 2023 outlook*, *LinkedIn*. Available at: <https://www.linkedin.com/pulse/corporate-governance-uzbekistan-2023-outlook-bekhruzbek>
 21. Republic of Uzbekistan. *Law on Insolvency*, No. LRU-763, April 12, 2022
 22. U.S. Department of State. *2025 Investment Climate Statement: Uzbekistan*. Bureau of Economic and Business Affairs, 2025
 23. Republic of Uzbekistan. *Law on Public Procurement*, No. ZRU-684, April 22, 2021
 24. International Monetary Fund. *Enhancing Governance and Combating Corruption in Uzbekistan*. IMF Staff Country Reports, 2024/211 <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/002/2024/211/article-A002-en.xml>
 25. World Bank. *Uzbekistan Country Overview*. Washington, DC: World Bank, 2025. <https://www.worldbank.org/en/country/uzbekistan/overview>
 26. President of the Republic of Uzbekistan. *On Measures for Further Enhancement of the System of State Financial Control*, Presidential Decree, August 2021. PF-6300-сон 27.08.2021. Davlat moliyaviy nazorati tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>